

Dienai bez zemnieka nav rītdienas

→ 1. lpp.

Vakar visā Latvijā notika organizācijas "Zemnieku saeima" rīkota zemnieku protesta akcija. Tās laikā uz ceļiem izbrauca lauksaimniecības tehnika, kā arī kravas automašīnas. Aizkraukles novadā akcija noritēja pie Kokneses.

IMANTA KAZĪLUNA
TEKSTS UN FOTO

Pirmdienas rītā ap pulksten 10 uz lauka netālu no ceļa Tintūzi—Koknese rotācijas apla jau bija pulcējušies lielākā akcijas dalībnieku daļa. Visus spēkratus reģistrēja valsts policija, un zināms, ka pašākumā piedalījās 44 traktori, divas kravas automašīnas, 24 vieglās automašīnas un viens kombains. Stundas laikā, kad saskaņoti visā Latvijā sākas protesta brauciens, zemnieki pie tehnikas piestiprināja banerus, uz kuriem rakstītais un attēlotie zīmējumi raksturoja, pārsvārā caur dzēlīgām frāzēm, šbirīža noskaņojumu — "Siliņa, gribu pie Tevis uz kafiju", "Uztura piramīda nesākas ar lielveikalu", "Kurlo valdība! Vienaldzības valdība!", "Dienai bez zemnieka nav rītdienas" un daudzi citi. Skarbāki no tiem "Dir" nav maluku cirst", tādējādi protestējot pret zemkopības ministra Armanda Krauzes solījumiem, bet ne reāliem darbiem. Akcija piedalījās Kokneses un tuvāko pagastu zemnieki, bet bija arī tālāku ceļu braukuši — secieši, staburadzieši, sunakšteši, zalvenieši un zaubēnieši.

Armands Krauze labo priekšgājēja kļūdas

Viens no protestētājiem, "Staburaga" uzrunātāis, bija zemnieku saimniecības "Pilslejas" īpašnieks **Uldis Krievārs**. Viņš savulaik strādāja kā ārštata padomnieks lauksaimniecības jautājumos, kad valdību ievieca Valdi Dombrovskis. Uldis Krievārs atceras 2009. gadu, kad viņš piedalījās līdzīga protesta organizācijā. Toreiz akcija sākās viņa vadītajā kooperatīvā "Triakts KS", vēlāk piesaistīja Zemnieku saeimu. Šo akciju daudzi, iespējams, labi atceras, jo kooperatīva biedri uz Rīgu aizveda un pie Saeimas ēkas nolika zārku, kurā ielikta nodirātas govju galvas.

Šogad, 3. februārī, apritēja 15 gadi kopš tās akcijas. Toreiz zemkopības ministrs bija Mārtiņš Roze, valdības vadītājs — Ivars Godmanis. Pēc šīs akcijas drīz vien valdība krita. Vai šogad notikumi ir līdzīgi gaitu? Uldis Krievārs saka, ka, viņaprāt, šodienas akcija ir rezultāts tam, ko sastrādāja iepriekšējais, četru gadus amatā esošais Kaspars Gerhards. Viņa darbā spilgti parādījās politiskais nihilisms. Ja iepriekšējie zemkopības ministri veidoja dialogu, uzklausa kritiku, tad Gerhards laikā nebija pat, ar ko runāt. Ministrs visu atbildību nozarē uzlika uz ierēdņu pleciem, pat sarunās ar sabiedrību, nozares speciālistiem neiesaistījās. Birokrāti radījuši vai-

INSTRUKTĀZA PIRMS IZBRAUKŠANAS. Uz Koknesi bija devušies zemnieki gan no Kokneses un tuvākajiem pagastiem, gan arī no Daugavas kreisā krasta — Seces, Staburaga un Sunākstes.

rākas lauksaimniecības datu uzskaites sistēmas, piemēram, kā Uldis Krievārs saka, "vanckaru" — datu sistēmu piena nozarē CILDA, kas joprojām pienācīgi nedarbojas. Tagad izstrādāta kārtējā nestrādājošā lauksaimniecībā izmantojamās zemes pārvaldes sistēma VAAD LIZ PS. "Tas viss notika Gerharda laikā. Parasti, kad nāk jauns ministrs, viņš var teikt — es neesmu vainīgs, iepriekšējais to izdarīja. Šis ir tas gadījums — esošais zemkopības ministrs Armands Krauze saskaras ar iepriekšējā ministra pieļautajām kļūdām," saka "Pilsleju" saimnieks. Situāciju vēl vairāk saasinājis karš Ukrainā un ar to saistītais izejvielu cenu kāpums. Līdz ar to zemniekiem līdzās ievainojumam, kas izpaužas kā izmaksu kāpums, kļāt nāca arī aizvairojums — datorsistēmas, kuras viņu pagājušo gadu normāli nestrādāja, bet kuru lietošanu pieprasa ierēdņi.

Attiecībā uz dažādu dabas liegumu ieviešanu, kas savukārt atņēmu zemniekiem zemi, kur strādāt, Uldis Krievārs saka, ka jābūt balansam, kurš pašlaik tiek izjaukts. Daba mums ir unikāla, tā kā vērtība jā saglabā. Viņa bērnībā Vecbebras nebija neviena bebra. Tagad viņu ir simtiem. Senāk dzērves, gulbji šajā pusē bija retums, tagad šo putnu ir simtiem.

Lēmumi jāpieņem šodien

Kaspars Bokta, SIA "Forest Fox" īpašnieks Zaubes pagastā, nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību. Arī viņš saka, ka problēma, kur šobrīd zemnieki cenšas risināt ar protestu, ir ielaista un nesākās pašreizējā zemkopības ministra laikā, jo ierēdnība nav mainījies pie vairākiem ministriem. "Ir lietas, kuras pārāk ilgi nemainās, bet jāstrādā (zemniekiem) ir šodien, tāpēc lēmumi arī jāpieņem šodien. Turklāt

Ir lietas, kuras pārāk ilgi nemainās, bet jāstrādā (zemniekiem) ir šodien, tāpēc lēmumi arī jāpieņem šodien. Turklāt dažādu nozaru zemniekiem, graudkopjiem, lopkopjiem jābūt vienotiem.

KASPARS BOKTA,
SIA "FOREST FOX" ĪPAŠNIEKS
ZAUBEŠ PAGASTĀ

dažādu nozaru zemniekiem, graudkopjiem, lopkopjiem jābūt vienotiem," saka Kaspars Bokta. Atkarībā no tā, kāds būs zemnieku un ministrijas sarunu rezultāts, šonedēļ būs jāpieņem lēmums, vai tuvākajā laikā protestu pārcelt uz Rīgu. Tomēr jāsaprot, ka jaunais zemkopības ministrs amatā vien ir četrus mēnešus, viņam fiziski nav bijis laika izmantot normatīvos aktus vai likumus.

Divus desmitus tūkstošus hektāru atdos sīkspārnēm

Vai protesta akcija sasniegs savu mērķi? Saimniecības "Iesalnieki 1" īpašnieks **Ansis Salīns** no Vietlavas saka, ka, skatoties uz Vāciju, tur bāzām par sabiedrības kaitināšanu ar šādām zemnieku akcijām nebija pamata. Notika pretējais. Pašlaik jau ap 80% sabiedrības atbalsta lauksaimniekus. Tas nozīmē, ka šādas akcijas ietekmē lielu sabiedrības daļu. To, vai šis pirmdienas pasākums ir ar politisku nokrāsu, vietalvietis saka, ka to koordinē privātpersonas

ar vārdiem, uzvārdiem, lai neveidotos provokācijas (piemēram, sasaitot protestu ar kādu politisko partiju).

Tomēr, ja mērķi šajā nedēļā nebūs sasniegti, nākamajā zemnieki lauksaimniecības tehniku gatavi dzīt uz Rīgu. Ansis Salīns saka, ka pagājušajā piektdienā Jelgavā notikušajā lauksaimnieku un zemkopības ministra tikšanās laikā no amatpersonām saņemtas atbildes bija tikai vēlējuma formā.

Viena no zemnieku prasībām ir samazināt PVN Latvijā audzētajiem dārzeņiem, augļiem un ogām no pašreizējiem 12% uz 5%. Iepriekš, kad notika nodokļa samazinājums, Latvijā vairs nemanīja iebraucam busiņus ar augļiem un dārzeņiem no Polijas. Līdz ar to šajā sektorā mazinājās ēnu ekonomikas īpatrsvars.

Tāpat lauksaimniekiem svarīgi, lai valdība mazinā nosacījumus ilggadīgo zālāju saglabāšanai. Tas nepieciešams tāpēc, ka šobrīd Latvija ir uz robežas, pēc kuras, ja kopējā lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) platība samazināsies par 5%, zālājus nāksies atjaunot jau iekultivētos laukos. Šobrīd par LIZ samazināšanos vēsta arī fakts, ka Kokneses un Odzienes pusē plāno izveidot aizsargājamo zonu — dabas liegumu 20 tūkstošu hektāru platībā, lai aizsargātu plautausu sīkspārņu populāciju.

Par Krievijas graudu tranzītu Ansis Salīns saka, ka pašlaik Eiropas Savienība (ES) zemniekiem Latvijā noteikusi ļoti stingras prasības dabas aizsardzībai, tajā skaitā ļoti limitēti ir augu aizsardzības līdzekļu klāsts, turklāt atļautie ir daudz dārgāki par tiem, kurus izmanto Krievijā vai Baltkrievijā. Turklāt tur ir daudz lētāks darbaspēks. Rezul-

Viena no zemnieku prasībām ir samazināt PVN Latvijā audzētajiem dārzeņiem, augļiem un ogām no pašreizējiem 12% uz 5%.

ANSIS SALĪNS,
SAIMNIECĪBAS "IESALNIEKI 1"
ĪPAŠNIEKS NO VIETLAVAS

tāt tur izaudzētie graudi ir konkurētspējīgi Eiropas tirgū. Tāpēc ir būtiski, lai Latvijā neieplūstu šie graudi, kas dzen uz leju realizācijas cenu te audzētajiem. Turklāt Latvijā esošās kapitālsabiedrības, VAS "Latvijas Dzelzceļš" un "LDZ Cargo" apkalpo šo Krievijas graudu tranzītu. Ansis Salīns saka, ka viennozīmīgi būtu jāpieņem lēmums ar ES līdzekļiem neatbalstīt nevienu uzņēmumu, kurš nodarbojas ar Krievijas graudu tranzītu. Viņš arī teic, ka vajadzētu ieviest mehānismus, kas ļautu šos graudus mākslīgi sadārdzināt, piemēram, nosakot tiem obligātas laboratoriskās analīzes. Atšķirībā no Latvijas, Igaunijas valdība pieņēma lēmumu no Krievijas nākošās kravas neapkalpot.

Ministrija cenšas apmierināt zemnieku prasības

Pirmdien Zemkopības ministrija darīja ziņāmu, ka strādā pie lauksaimnieku prasībām. Armands Krauze sacījis, ka apņemas veikt konkrētus uzlabojumus, kas atvieglos lauksaimnieku dzīvi, piemēram, mazinot birokrātiju un sniedzot atbalstu šo atbalstu. ZM plāno virkni pasākumu, lai uzlabotu lauksaimniecībā izmantojamās zemes pārvaldības sistēmu, īpaši pievērtoties kvalitatīviem lauksaimniecības datiem. Valdība lēmumi ieviest aizliegumu graudu importam no Krievijas un Baltkrievijas, kamēr ZM sagatavo attiecīgo likumprojektu un risina importa uzraudzības un kontroles jautājumus. Tāpat ZM nolēmusi nepiešķirt valsts atbalstu tiem lauksaimniekiem, kuri iepērk izejvielas no Krievijas un Baltkrievijas pēc noteiktā datuma. Plānots atjaunot 5% PVN likmi dažādiem pārtikas produktiem, kā arī veicināt vietējo produktu īpatrsvara palielināšanu veikalos un publiskajos iepirkumos, kā arī ZM sadarbībā ar citām ministrijām un Konkurences padomi meklē iespējas novērst negodīgas tirdzniecības prakses lauksaimniecības tirgū. Ministrija arī veic pasākumus, lai atvieglotu lauksaimnieku darbu, piemēram, vienkrāsojot datu uzskaiti un nodrošinot atbalstu lauksaimniecības apdrošināšanai, kā arī piedāvās aizdevumu programmu lauksaimniekiem. ♦

MAF
Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts "Staburags".